

द्व्याः KULL., woraus man schliessen muss, dass er अचार्य (आचार्य ist nicht wahrscheinlich) gelesen habe.

चार्वक 1) m. a) N. pr. eines in Brahmanengestalt auftretenden Rākshasa, eines Freundes des Durjodhana, MBh. 1, 349. 9, 3649. 12, 1414. — b) N. pr. eines materialistischen Philosophen und seiner Anhänger, dessen Lehre in kurzen Worten PRAB. 27, 18 fgg. so characterisirt wird: सर्वथा लोकायतमेव शास्त्रम् यत्र प्रत्यक्षमेव प्रमाणम् पृथिव्यतेजोवायवस्तत्त्वानि । अर्थकामौ पुरुषार्था । भूतान्येव चेतयन्ते । नास्ति परलोकः । मृत्युरेवापवर्ग इति । Diese Lehre soll Vākaspati oder Brhaspati (vgl. वाकस्पत्य) dem Kārvaśa überliefert haben, ebend. MADHUS. in Ind. St. 1, 13. VEDĀNTAS. (Allah.) No. 82. fgg. COLEBR. Misc. Ess. II, 402. fgg. WINDISCHMANN, Die Philos. im Fortg. d. Weltg. I, 4, 1940. fgg. RĀGA-TAR. 4, 345. H. 863. — 2) adj. vom vorhergeh.: चार्वकं शास्त्रम् Sch. zu PRAB. 27, 18. — Wohl in चारु + वाक zu zerlegen.

चार्वधाट (चारु + अघाट) = चार्वधाट P. 3, 2, 49, Vārtt. 2. adj. destructive of beauty WILS.

चार्वट adj. (?) : मुहूर्त Verz. d. B. H. No. 912.

चार्वी s. u. चारु.

चार्ल (von चल्) m. gaṇa इत्यादि zu P. 3, 1, 140. Vop. 26, 36. 1) Dach TRIK. 2, 2, 5. — 2) der blaue Holzhäher (vgl. चाष) BHŪRIPR. im ÇKDā. — 3) nom. act. das Wackeln, s. दत्तचाल.

चालक m. ein widerspänstiger Elephant TRIK. 2, 8, 35.

चालन (vom caus. von चल्) 1) n. das Bewegen, Hinundherbewegen: वायोः (subj.) BHĀG. P. 3, 26, 37. पर्वतस्य (obj.) MBh. 16, 267. लाङ्गल ३, 2651. BHARTṚ. 2, 26. das Lockern SUÇ. 1, 23, 2. 15. — 2) f. ई Sīb AK. 2, 9, 26. TRIK. 2, 9, 5. H. 1018. Auch n. BHAR. zu AK. im ÇKDā. H., Sch. चालिष्य N. pr. (patron.) Ind. St. 3, 485.

चात्त्य (vom caus. von चल्) adj. zu bewegen: अचात्त्यो हिमवान्गिरिः MBh. 13, 2161. zu lockern SUÇ. 2, 335, 19. zum Schwanken zu bringen, abzulenken: पयि चरन्प्रभुर्नि चात्त्यः BHĀG. P. 2, 7, 17.

चाष m. der blaue Holzhäher, Coracias indica AK. 2, 5, 16. H. 1329. VJUP. 118. M. 11, 131. JĀṬN. 1, 175. MBh. 6, 62. 7, 5055. SUÇ. 1, 107, 8. 108, 2. 202, 13. 2, 392, 10. MĀRĪH. 146, 21. PĀṆKAT. 157, 3. VARĀH. BRH. S. 27, 14. 33, 4. 42(43), 62. 47, 6. 83, 23. 41. 43. 49. चाषस्तु वदते मात्राम् RV. PĀR. 13, 20.

चास m. 1) dass. H. an. 2, 579. MED. s. 2. SUÇ. 1, 24, 7. ०वक्त्र adj. das Gesicht eines Kāsa habend, m. N. pr. eines Wesens im Gefolge von Skanda MBh. 9, 2578. pl. Bez. einer Art Gespenster 10, 268. — 2) Zuckerrohr H. an. MED.

1. चि, चिन्तेति und चिनुते DHĀTUP. 27, 5. चिनुमस् und चिन्मस् P. 6, 4, 107, Sch.; (वि) चियत्तु RV. 1, 90, 4; अचिन्वन्; चिन्वान्; चिक्राय und चिचाय P. 7, 3, 58. Vop. 12, 2. चिचेय P. 7, 2, 61, Sch. चिक्युस्, चिक्वेय und चिच्यो Vop. 12, 2. चिक्रिवम्, चिक्वान्; चेप्यति, ०ते; चेता P. 7, 2, 61, Sch.; अचैषीत् (P. 3, 1, 42, Sch. 7, 2, 1, Sch.), (वि) चयिष्यम् (ved.), (वि) अचेत् (ved.), अचैषम्, अचैम् (वि) चितन (ved.) 2. pl., अचेष्ट (med.) P. 1, 2, 11, Sch.; चिक्रियामकः (ved.) 3, 1, 12; prec. चीयात् 7, 4, 25, Sch. चेपीष्ट 1, 2, 11, Sch.; gerund. ०चित्य, ०चीय, समुच्चयिता, संचयिता; pass. चीयते; चायिष्यते und चेप्यते, अचायिष्यत und अचेप्यत P. 6, 4, 62, Sch. part. praet.

चित. 1) aneinanderreihen, schichten, aufbauen; namentl. oft vom Bau des Feueraltars, und zwar act. wenn der Priester für andere, med. wenn der Opfernde für sich selbst baut. अग्निं चिनुते TS. 5, 2, 8, 4. fgg. 7, 4, 1. ÇAT. Br. 4, 6, 8, 3. 9, 5, 5, 15. 10, 5, 5, 1. u. s. w. AK. 2, 7, 11. (उवाच) पुत्रमग्निं चिक्रिवात्मचैरग्नीमित्येषं कृति Ind. St. 3, 472. चिक्रियानः TS. 5, 7, 4, 1. यः — चिनुते नाचिकेतम् KĀTHOP. 1, 18. ततो मया नाचिकेतश्चितो ऽग्निरन्त्यैर्द्रव्यैः 2, 10. षडग्नयो यस्मिंश्चीयते MBh. 2, 536. अग्निः श्येनचितो नाम in der Form von — 12, 3635. चितिशिनोति ÇAT. Br. 6, 1, 3, 77. 7, 2, 8. चितिं दारुमयो चिवा BHĀG. P. 4, 28, 50. चित्चित्य MBh. 3, 10460. एधा दशतयश्चितः RV. 1, 158, 4. 112, 17. KĀTJ. ÇR. 12, 1, 25. 22, 2, 1. 25, 7, 15. आकृवनीयं चेप्यत्सु LĀTJ. 5, 8, 1. VS. 13, 41. 47. पर्वतानिव ते भूमावचैर्ष्वानरोत्तमान् BHĀTṚ. 15, 76. य उरो यीवाश्चिकुः पूषस्य aneinanderfügen AV. 10, 2, 4. 8. अग्नि मित्रं चितासः gereiht, geschaart RV. 7, 18, 10. चित dicht aneinandergelegt, dicht (von Haaren): ०केश VJUP. 12. ०पद्मन् 11. — 2) sammeln, einsammeln; in den Besitz von Etwas gelangen: पुष्पाणि चिन्वती MBh. 1, 7719. वितं चिवा 3, 833. तपसा चीयते ब्रह्म MUND. Up. 1, 1, 8. लोकान्कर्मचितान् 2, 10. — 3) mit Etwas (instr.) bedecken: (राशीन्कृत्वा सकृदशः) चिवा दारुभिर्व्यधेः प्रभूतैः स्नेहपाचितैः MBh. 11, 798. सर्वतो मामचिन्वन् सर्धं धरणीधरैः AĀG. 9, 9. देशः पिङ्काभिश्चीयते bedeckt sich mit SUÇ. 2, 290, 9. चित bedeckt, besetzt, besät mit MED. t. 18. पर्वतैश्चितः MBh. 3, 860. सायकैः 16467. R. 3, 43, 3. 6, 21, 25. (पृथिवी) चिता रत्नैर्बहुविधैः MBh. 14, 401. (पर्वतम्) नानाधातुभिश्चितम् R. 3, 68, 12. 6, 14, 3. (सरः) कुमुदेश्चितम् 82, 156. R. 2, 8. पर्वताचित MBh. 3, 860. शतचन्द्रचिते (चर्मणी) 8, 515. मुक्ताक्षेमचितौ (पयोधरौ) R. 3, 82, 24. शरश्चित्य ० 6, 20, 19. कृमिकुल ० BHARTṚ. 2, 9. RAGH. 12, 95. कमलवनचिताम्बु R. 1, 28. समुद्रतस्वेदचितान्द्रमंथयः 7. ÇIÇ. 9, 35. — caus. चाययति und चाययति P. 6, 1, 54. Vop. 18, 17. चययति und चययति = simpl. DHĀTUP. 32, 85. SIDDH. K. 154, a. Vop. — desid. चिक्रीषति und चिचीषति P. 7, 3, 58. 6, 4, 16. Vop. 12, 2. 19, 3. schichten wollen: अग्निमु चिक्रीषामहे ÇAT. Br. 9, 5, 4, 64. KĀTJ. ÇR. 16, 1, 5. — caus. vom desid. veranlassen, dass Jmd aneinanderzureihen wünscht: चिचीषयतो ऽध्वरपात्राज्जातम् BHĀTṚ. 3, 33. — intens. चेचीयते Sch. zu P. 7, 3, 58. 4, 25. 82.

— अग्निं aufschichten, aufbauen auf (loc.): सा गात्राणि विडुष्येदन्स्य दर्विर्वध्यामध्यैर्न चिनोतु AV. 11, 1, 24. य एष तपत्येतस्मादेवाध्यचीयतेतस्मिन्ध्यचीयत ÇAT. Br. 10, 4, 2, 28. 31.

— अनु der Länge nach besetzen: (बित्त्वः) आ मूलाच्छाखाभिर्नुचितः bis zur Wurzel hinab mit Zweigen besetzt AIT. Br. 2, 1.

— अष 1) ablesen, einsammeln: चरन्चै मधु विन्दत्यपचिन्वन्पत्रपकम् ÇĀṆKH. ÇR. 15, 19, 26. अग्नेस्तृणान्यपचिनोति Sch. zu KĀTJ. ÇR. 1, 2, 4. पुष्पाण्यपचितानि R. 2, 100, 5. — 2) pass. a) von seiner Fülle herunterkommen, abnehmen, sich verringern: (धेनुस्त्रयीमयी) सातया नापचीयते MĀRK. P. 29. 8. अपचित abgemagert, dünn: गात्र ÇĀK. 37. प्रकटृक्तास्तनयो ऽपचितस्त्रायुसेततिः (so ist zu lesen) PĀṆKAT. 182, 17. — b) mit einem abl.: um Etwas kommen, einbiissen an: निमेषादपि कैस्तेय यस्यापु-रपचीयते MBh. 3, 1378. प्रकृतिः सूयते तद्वदान्त्यान्नापचीयते 12, 7668. धर्मादपचितः 3, 1319. — Vgl. अपचय, अपचिति; hierher gehört auch अपचायिन् (in den Verbess. zum 1sten Theile u. उपचायिन् falsch aufgefasst) in धर्मापचायिन् an Tugend verlierend (vgl. u. उप) MBh. 3, 11157.